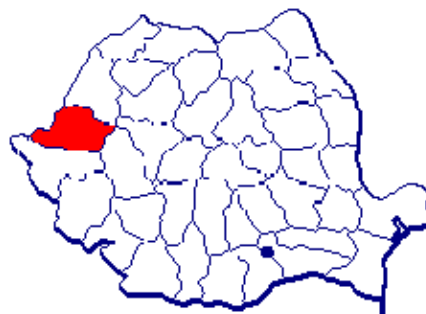

MONOGRAFIA JUDEȚULUI ARAD

Cuprins

1. Prezentarea generală a județului	3
2. Indicatori sintetici ai activității economice	8
3. Agenți economici	9
4. Industrie și construcții	11
6. Transporturi	18
7. Comerț exterior.....	19
8. Forța de muncă și veniturile salariale	22
9. Activitate bancară.....	27
10. Investiții străine	31
Bibliografie.....	33

1. Prezentarea generală a județului

1.1. Situație geografică

Județul Arad este situat în partea de vest a țării și se întinde de la Munții Apuseni până la câmpia largă formată de râurile Mureș și Crișul Alb. Se învecinează la nord și nord-est cu județul Bihor, la est cu județul Alba, la sud-est cu județul Hunedoara, la sud cu județul Timiș și la vest cu Ungaria.

1.2. Suprafața

Județul Arad se întinde pe o suprafață de 7 754 km², ocupând locul șase pe țară ca mărime.

1.3. Clima

Sub aspect climatic, județul Arad prezintă caracteristicile climatului temperat continental cu influențe oceanice. Circulația maselor de aer este predominant vestică cu o vizibilă etajare dispusă de la vest la est, odată cu creșterea altitudinii.

În zona de câmpie se înregistrează o medie anuală de 10°C, iar în zona dealurilor și piemonturilor de 9°C. Media anuală a temperaturilor înregistrează o scădere până la 8°C în zona munților joși și ajunge la 6°C în zona celor mai mari înălțimi.

Cantitățile medii de precipitații se înscriu în valori cuprinse între 565-600 mm anual în zona de câmpie, 700-800 mm anual în zona dealurilor și piemonturilor și 800-1200 mm anual în zona montană.

1.4. Forme de relief

Peisajul natural al județului este caracterizat de prezența unui relief etajat de la est la vest, bine distribuit, de o rețea hidrografică tributară în cea mai mare parte celor două râuri importante, Mureșul și Crișul Alb, de prezența unui climat temperat continental cu influențe oceanice și nu în ultimul rând de prezența unei flore și faune cu elemente de mare valoare.

Relieful este grupat în proporții aproximativ egale, fiind reprezentat de treapta montană, treapta dealurilor, depresiunilor și culoarelor și de treapta câmpiilor, fiecare grupă în parte reprezentând aproximativ o treime din suprafața totală a județului.

Cele mai reprezentative unități de relief grupate la nivelul județului sunt: Munții Codru-Moma cu înălțimile cele mai mari atinse în Vf. Pleșu (1112 m), Munții Bihorului cu vârful Găina (1486 m) – piatră de trei hotare și vârful Piatra Aradului (1429 m), Munții Zarandului, Piemontul Codrului, Depresiunea Zarandului, Depresiunea intramontană Moneasa-Rămșa, Depresiunea Almaș-

Gurahonț, Depresiunea Hălmațiu, Dealurile Lipovei, Culoarul Mureșului (Lipova-Petriș), Câmpia Aradului, Câmpia Vingăi, Câmpia Teuzului (Câmpia Cermeiului) și Câmpia Crișului Alb.

1.5. Resurse naturale

Județul Arad dispune de importante resurse naturale: zăcăminte de hidrocarburi la Pecica, Peregu Mic, Șeitin, Sântana, cariera de marmură de la Moneasa, minereuri de molibden la Săvârșin, cariere de petriș la Ghioroc, cariera de caolin de la Agrișu Mare, cariera de dolomit de la Galșa, cariera de granit de la Radna, cariere de piatră de andezit-trachit la Leasa, Mocrea, Păulian, Sebiș și Tălagiu și cariera de diorit de la Păuliș, precum și apele minerale care se găsesc la Lipova, Moneasa, Macea, Curtici, Dorobanți, Șofronea și Mocrea.

1.6. Rețeaua hidrografică

Din punct de vedere hidrografic, suprafața administrativă a județului Arad aparține bazinelor hidrografice a patru mari râuri din vestul țării: Mureșul, Crișul Alb, Crișul Negru și Bega. Acestora li se adaugă o serie de afluenți din care remarcăm, pentru râul Mureș – Valea Corbești, Troas, Bârzava, Milova, Cladova, pentru Crișul Alb – Hălmăgel, Leuci, Tecasele, Cremenoasa, Zimbru, Valea Deznei, Valea Monesei, Talagiu, Hontișor, Chișindia, iar pentru Crișul Negru afluentul Teuz. Apelor curgătoare li se adaugă și o salbă de lacuri dintre care amintim: Tăut (lac de acumulare), Seleuș, Cermei, Rovine și heleșteu, precum Balta Țiganilor.

1.7. Populația

La 1 iulie 2010 populația stabilă a județului Arad era de 454 922 locuitori, reprezentând 2,12 la sută din populația țării, județul ocupând, din acest punct de vedere, locul 21 pe țară cu o densitate medie de 58,7 locuitori pe km².

Din totalul populației, 219 493 persoane, respectiv 48,25 la sută, sunt de sex masculin și 235 429 persoane, reprezentând 51,75 la sută, sunt de sex feminin.

În ceea ce privește repartizarea pe medii, 250 520 persoane, respectiv 55,07 la sută, trăiesc în mediul urban, iar 204 402 persoane, respectiv 44,93 la sută, trăiesc în mediul rural.

Conform Recensământului Populației și Locuințelor din anul 2002, structura etnică a populației județului Arad cuprinde: 379 451 români, 49 291 maghiari, 17 664 rromi, 1 741 ucraineni, 4 852 germani, 59 ruși-lipoveni, 60 turci, 1 217 sârbi, 5 695 slovaci, 819 bulgari, 17 croați, 25 greci, 178 evrei, 152 cehi, 48 polonezi, 240 italieni, 14 chinezi, 6 armeni, 13 ceangăi, 214 persoane de altă etnie și 22 de persoane cu etnie nedeclarată.

La același recensământ s-a înregistrat următoarea structură religioasă: 337 747 ortodocși, 46 651 romano-catolici, 12 359 reformați, 28 508 penticostali, 4 973 greco-catolici, 18 240 bapțiști, restul populației fiind de altă religie.

1.8. Număr de localități

Județul Arad cuprinde, din punct de vedere administrativ, 10 orașe din care 1 municipiu, 68 comune și 270 de sate. Reședința județului este municipiul Arad. Celelalte orașe sunt: Chișineu Criș, Curtici, Ineu, Lipova, Nădlac, Pecica, Pâncota, Sebiș și Sântana.

1.9. Scurte prezentări ale reședinței de județ și ale principalelor orașe

Municipiul Arad, reședința județului Arad, cu o populație de 164 665 locuitori, este unul dintre cele mai vechi orașe de pe teritoriul actual al României. Prima atestare documentară a localității Arad datează din anul 1078.

În anii 1551-1552 orașul este ocupat de turci. Stăpânirea turcească durează până în anul 1687, când trece sub dominație habsburgică. De remarcat că în anul 1599 orașul a fost eliberat de către oștile lui Mihai Viteazul, dar în anul 1616 a intrat din nou sub stăpânirea Porții Otomane.

În anul 1834 primește statutul de oraș liber regesc, la festivități participând chiar împăratul Francisc I.

În 1909 se înființează în oraș prima fabrică de automobile de pe teritoriul de atunci al Ungariei.

La 10 aprilie 1913 este inaugurată prima linie de cale ferată electrificată din estul Europei și a opta din lume, pe ruta Arad – Podgoria.

După Unirea din 1918, orașul cunoaște în perioada interbelică o puternică dezvoltare, astfel că în anul 1937 este evaluat ca fiind cel mai puternic centru economic din Transilvania și al patrulea din România. În anul 1968 Aradul a primit statut de municipiu. După anul 1990, orașul a continuat să se dezvolte, stimulat și de înființarea Zonei Industriale Arad.

Pecica, cu 13 802 locuitori, este al doilea oraș ca mărime după municipiul Arad, fiind menționat în documente pentru prima oară în anul 1329. Economia orașului este preponderent agrară.

Sântana, al treilea oraș ca mărime din județ, totaliza la 1 iulie 2009 un număr de 13 346 locuitori. Localitatea a fost declarată oraș în anul 2003 și provine din așezarea mai veche Comlăuș, care este menționată în documente, respectiv în listele de zeciuială papală, pentru prima oară în anul 1334-1335. Economia orașului este preponderent agrară.

Lipova, al patrulea oraș ca mărime din județ, situat pe ambele maluri ale Mureșului, are o populație de 10 926 locuitori. Este atestat documentar pentru prima oară în anul 1314 sub denumirea de Lipva. Orașul este cunoscut ca stațiune balneo-climaterică, cu recomandări pentru afecțiuni ale tubului digestiv și afecțiuni cardio-vasculare.

1.10. Obiective turistice și unități de cazare

La 31 decembrie 2010, în județul Arad activau 138 unități de cazare turistică, din care: 35 hoteluri și moteluri, 2 cabane turistice, 7 campinguri și unități tip căsuță, 20 vile turistice și bungalouri, două tabere de elevi și preșcolari, 46 pensiuni turistice, 24 pensiuni agroturistice și 2 popasuri turistice. În aceste unități se înregistrează o capacitate de cazare turistică de 5 554 locuri. Turismul balnear se practică în stațiunile balneoclimaterice Lipova și Moneasa.

Dintre cele mai reprezentative obiective turistice naturale ale județului Arad amintim rezervațiile naturale Peștera Valea Morii (comuna Moneasa), Dosul Laurului și Baltele Gurahonț (comuna Gurahonț), Runcu-Groși (comuna Bârzava), Poiana cu narcise Rovina și Balta Rovina (orașul Ineu), Balta Șoimoș (orașul Lipova), Pădurea Sic (comuna Cărand), Peștera lui Duțu (comuna Săvârșin), Locul fosilifer Monoroștia (Comuna Bârzava), Locul fosilifer Zăbalț (comuna Ususău), Pădurea de stejar pufos de la Cărand (comuna Cărand), Sărăturile (comuna Socodor), Arboretul Macea (comuna Macea), Prundul Mare (Parcul Natural Lunca) și parcul natural Lunca Mureșului care se întinde atât pe teritoriul județului Arad, cât și pe teritoriul județului Timiș.

1.11. Monumente istorice, de arhitectură și artă, muzee, instituții culturale

În județul Arad rețeaua unităților de cultură și artă la 31 decembrie 2010 cuprindea: 4 teatre și instituții muzicale, 9 muzee, 242 biblioteci din care 70 biblioteci publice. Dintre aceste instituții culturale remarcăm activitatea deosebită desfășurată de: Teatrul Clasic „Ioan Slavici”, Teatrul de Marionete Arad, Teatrul Vechi sau Teatrul Hirschl, precum și de Filarmonica de Stat Arad și Biblioteca Județeană „A. D. Xenopol” Arad.

Din vestigiile istorice existente în județ amintim: Cetatea Aradului, Palatul Administrativ, Teatrul Clasic „Ioan Slavici”, Palatul Neuman, Palatul de Justiție, Casa cu Ghiulele, Clădirea Preparandiei, Teatrul Vechi (Hirschl), Turnul de apă, Bazarul turcesc din Lipova și Cetatea Șoimoș.

În județul Arad remarcăm și o mulțime de edificii religioase, dintre care cele mai importante sunt: Biserica sârbească „Sf. Petru și Pavel”, Mănăstirea „Sf. Simion Stâlpnicul”, Catedrala ortodoxă română „Nașterea Sf. Ioan Botezătorul”, Biserica „Sf. Anton de Padova”, Biserica Roșie, Sinagoga neologă, Catedrala Ortodoxă Română „Sfânta Treime”, Biserica Ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului” din Lipova, Mănăstirea și biserica de pelerinaj „Maria Radna” și Biserica „Buna Vestire” din Lipova.

Principalele muzee din județ sunt: Complexul Muzeal Arad, Muzeul Memorial „Vasile Goldiș”, Galeria Delta, Galeria Turnul de Apă și Muzeul Orașenesc Lipova înființat în 1952 și adăpostit în Castelul Misici, construit în secolul al XIX-lea.

1.12. Personalități importante pe plan național și internațional

În județul Arad s-au născut sau au activat în timpul vieții mulți oameni de seamă dintre care amintim:

Ioan Slavici (1848-1925) – originar din comuna Șiria, s-a remarcat ca scriitor și jurnalist. A activat împreună cu Eminescu punând bazele Societății Academice Sociale Literare „România Jună”. A editat împreună cu Caragiale și Coșbuc revista „Vatra”. A fost redactor la „Timpul” și a colaborat cu ziarele „Ziua” și „Gazeta Bucureștilor”. A primit premiul Academiei Române în anul 1903. Opera sa cuprinde nuvele, romane, povești, drame istorice, memorii, basme.

Moise Nicoară (1784-1861) – jurist, profesor, poet și un mare luptător pentru drepturile românilor din Transilvania. În anul 1838 termină de tradus *Supplex Libellus Valachorum Transsilvaniae* (Petiția Valahilor din Transilvania). Manuscrisele lui Moise Nicoară se găsesc în Biblioteca Academiei Române.

Dimitrie Țichindeal (1775-1818) – preot, cărturar, fabulist, traducător și militant pentru emanciparea românilor din Banat.

Mihai Beniuc (1907-1988) – s-a născut la Sebiș și este cunoscut ca poet, prozator și psiholog.

Ștefan Augustin Doinaș (1922-2002) – pseudonimul literar a lui Ștefan Popa, s-a născut în localitatea Cherechiu care aparține de orașul Sântana. A publicat numeroase cărți de poezie, critică literară și traduceri din mari scriitori ai lumii. În anul 1992 a fost ales membru al Academiei Române.

1.13. Unități de învățământ

În anul 2010/2011, populația școlară totaliza în județul Arad 94 086 persoane, din care: 14 040 în grădinițe, 35 527 elevi în învățământul primar și gimnazial, 18 685 elevi în învățământul liceal, 1 015 elevi în învățământul profesional, 981 elevi în învățământul post liceal și de maiștri și 23 838 studenți.

În județ funcționau 37 grădinițe având un personal didactic format din 722 persoane. În același an școlar funcționau 81 școli, din care 80 în învățământul gimnazial, fiind coordonate de 2 556 cadre didactice din care 1 587 în învățământul gimnazial. Învățământul liceal s-a desfășurat în 42 licee având 1 177 cadre didactice.

Învățământul superior cuprindea două universități având 24 facultăți cu 576 cadre didactice. În învățământul superior public activează Universitatea „Aurel Vlaicu” având 9 facultăți la care erau înscriși 9 156 studenți pregătiți de 238 cadre didactice, iar în învățământul superior particular Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” având 15 facultăți la care erau înscriși 14 682 studenți pregătiți de 338 cadre didactice.

1.14. Rețeaua sanitară

Rețeaua sanitară a județului Arad cuprindea la sfârșitul anului 2010 un număr de 14 spitale, 12 ambulatorii integrate spitalelor și de specialitate, 3 dispensare medicale, un centru de sănătate, un centru de sănătate mintală, 2 sanatorii TBC, 5 unități medico-sociale, 2 centre medicale de specialitate, 48 cabinete medicale de medicină generală, 21 cabinete medicale școlare și studențești, 300 cabinete medicale de familie, 365 cabinete stomatologice, 8 cabinete stomatologice școlare și studențești, 276 cabinete medicale de specialitate. În județ funcționau 144 farmacii și puncte farmaceutice, 7 creșe, 54 laboratoare medicale, 45 laboratoare de tehnică dentară, un centru de transfuzie sanguină și 4 alte tipuri de cabinete medicale. În spitale existau 2 416 paturi, iar asistența medicală a fost asigurată de 1 109 medici, 380 stomatologi, 220 farmaciști și 2 570 persoane cu pregătire sanitară medie.

2. Indicatori sintetici ai activității economice

2.1. PIB al județului și ponderea acestuia în PIB al României

Datele referitoare la PIB pe județ și pe țară pentru perioada 2005-2009 sunt următoarele:

mld. lei, prețuri curente					
PIB	2005	2006	2007	2008	2009
PIB țară	288,9	344,6	416,0	514,7	501,1
PIB Arad	7,0	8,4	10,1	11,1	10,8
procente					
PIB Arad/PIB țară	2,42	2,44	2,43	2,16	2,16

Sursa: INS

În perioada 2006-2008, PIB al județului Arad a înregistrat o creștere valorică de la an la an. În anul 2009 s-a consemnat o ușoară scădere. În perioada analizată, ponderea PIB al județului în PIB la nivel național s-a situat între 2,16 la sută și 2,44 la sută.

2.2. PIB pe locuitor la nivelul județului și raportul dintre acesta și media națională

PIB pe locuitor la nivelul județului și cel la nivel național sunt prezentate în tabelul următor:

lei, prețuri curente					
PIB/locuitor	2005	2006	2007	2008	2009
PIB/locuitor țară	13 362,8	15 967,6	19 315,4	23 934,6	23 341,4
PIB/locuitor Arad	15 302,2	18 335,7	21 988,5	24 236,3	23 630,8

Sursa: INS

La acest indicator județul Arad înregistrează aceeași tendință ca și indicatorul pe țară, însă la valori mai ridicate.

3. Agenți economici

3.1. Numărul societăților comerciale

La 31 decembrie 2010, în județul Arad erau înregistrate 11 226 unități locale active, structura acestora pe domenii de activitate și pe clase de mărime după numărul de salariați fiind următoarea:

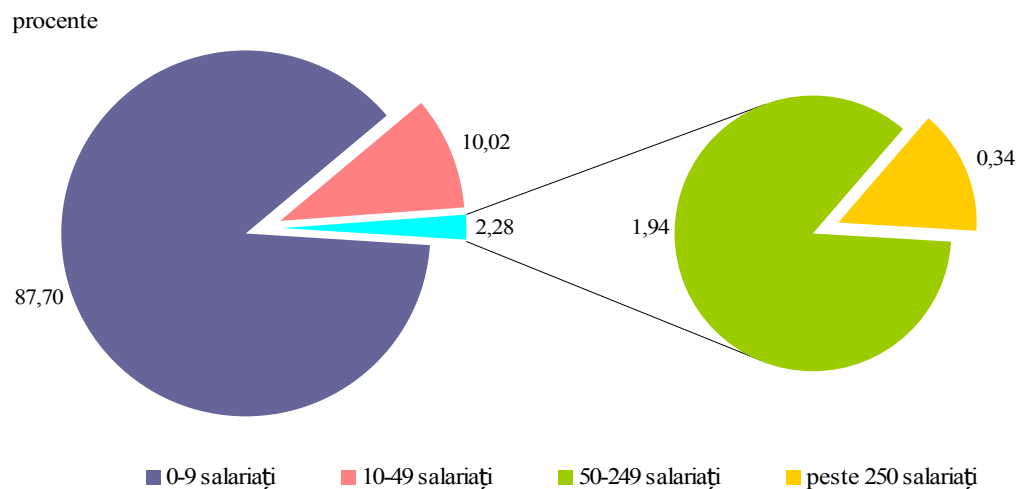
Activitatea	Total	0-9 salariați	10-49 salariați	50-249 salariați	peste 250 salariați
Total, <i>din care:</i>	11 226	9 845	1 125	218	38
Agricultură, silvicultură și pescuit	583	505	70	7	1
Industrie, <i>din care:</i>	1 442	973	320	121	28
industria extractivă	38	29	8	1	0
– industria prelucrătoare	1 315	882	295	113	25
– producția și furnizarea de energie electrică și termică	24	19	1	2	2
– distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor	65	43	16	5	1
Construcții	1 020	897	106	14	3
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	3 698	3 318	350	29	1
Transport și depozitare	967	864	85	13	5
Hoteluri și restaurante	675	607	63	5	0
Informații și comunicații	253	237	15	1	0
Intermedieri financiare și asigurări	129	118	9	2	0
Tranzacții imobiliare	387	375	11	1	0
Activități profesionale, științifice și tehnice	1 118	1 087	29	2	0
Activități de servicii	406	349	40	17	0
Învățământ ¹	48	45	3	0	0
Sănătate și asistență socială ¹	233	219	10	4	0
Activități de spectacole, culturale și recreative	96	85	10	1	0
Alte activități de servicii	171	166	4	1	0

Sursa: INS

¹ Include numai întreprinderile din domeniu, organizate ca societăți comerciale.

La nivelul județului Arad, unitățile locale active cu până la 9 salariați dețin ponderea majoritară, respectiv 87,70 la sută din numărul total pe județ (Grafic 3.1).

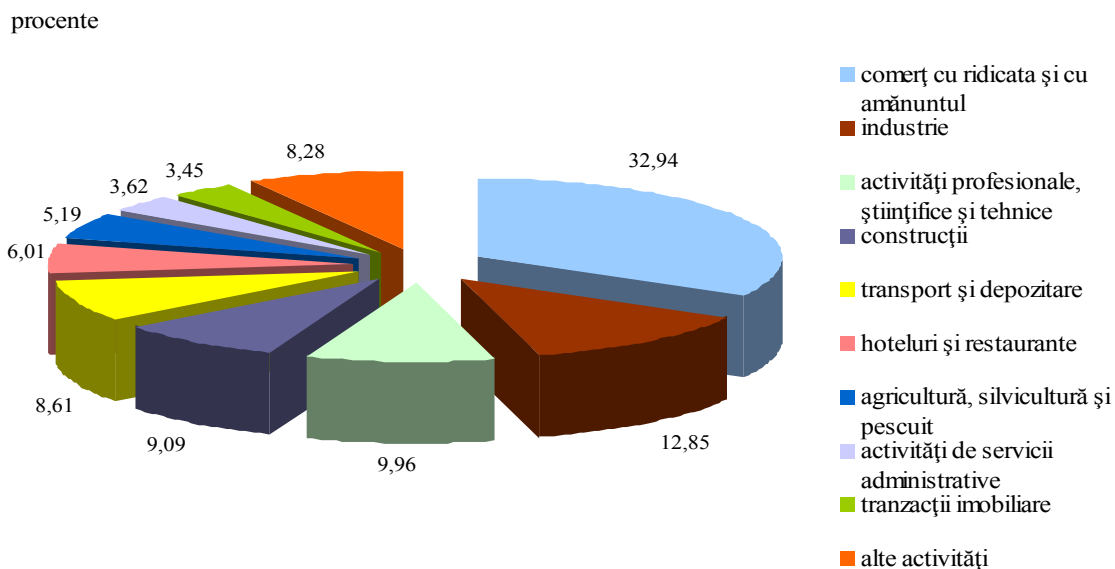
Grafic 3.1. Structura unităților locale active pe clase de mărime după numărul de salariați

Sursa: INS

Din analiza repartizării numărului unităților locale active din județul Arad pe ramuri de activitate rezultă că ponderea cea mai mare o deține comerțul, cu 32,94 la sută, urmat de industrie, cu 12,85 la sută, activități profesionale, științifice și tehnice, cu 9,96 la sută, construcții, cu 9,09 la sută, transport și comunicare, cu 8,61 la sută (Grafic 3.2.).

Grafic 3.2. Ponderea numărului unităților locale active pe domenii de activitate

Sursa: INS

3.2. Structura pe forme de proprietate

Din totalul de 11 226 unități locale active înregistrate la 31 decembrie 2010 în județul Arad, majoritatea, respectiv 11 150 unități, reprezentând 99,32 la sută, se încadrează la forma de proprietate majoritar privată. Unitățile cu forma de proprietate majoritar de stat, în număr de 62, au o pondere de numai 0,55 la sută. Din totalul unităților locale active, un număr de 1 101 unități sunt înregistrate cu capital integral străin.

3.3. Numărul și ponderea societăților comerciale cu participare de capital străin

La 31 decembrie 2010, în județul Arad erau înregistrate 5 121 de societăți comerciale cu participare de capital străin, reprezentând 3 la sută din totalul pe țară, județul ocupând astfel locul 7 la nivel național. Aceste unități înregistrau un capital social subscris de 497,6 milioane euro, reprezentând 1,7 la sută din totalul pe țară, județul Arad ocupând astfel locul 14 din acest punct de vedere.

4. Industrie și construcții

4.1. Ramuri industriale importante

Industria județului Arad este puternică și diversificată, fiind susținută de tradiție, de localizarea vestică a județului, precum și de înalta calificare a forței de muncă. Această afirmație este susținută de prezența numeroasă în județ a investitorilor autohtoni și străini.

Ponderea cea mai însemnată în producția totală a județului o deține industria prelucrătoare, având ca subramuri: industria electronică, industria alimentară, industria chimică, industria textilă, industria de prelucrare a metalului și a lemnului.

La sfârșitul anului 2010, în județul Arad activau: 38 unități în industria extractivă, 1 315 unități în industria prelucrătoare, 24 unități în producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, 65 unități în distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare.

4.2. Principalele companii din sectorul industrial

Dintre principalele unități care activează în industrie în județul Arad amintim: Coficab Eastern Europe, lider în Europa în producția de cabluri electrice speciale și standard pentru industria auto, Takata-Petri România, care deține două fabrici în Arad specializate în producția de centuri și volane auto, Leoni Wiring Systems, specializată în producția de cablaje auto, Yazaki, specializată în producția de componente electronice auto, Bos Automotive Products România SCS care produce parasolare și componente textile pentru interioarele automobilelor, Huf România, producător de echipamente privind accesul, securitatea și imobilizarea autovehiculelor, Rey Safety Systems, aflată în Zona liberă Curtici, producător de sisteme avansate de siguranță

auto, Delphi Packard România, producător prin fabrica de la Ineu, de cabluri electrice, Nădab Automotive Components, din orașul Nădab, producător de cablaje electrice, Compania EKR – Elektrokontakt Arad, specializată în producția de cablaje auto.

Potențialul agricol ridicat al zonei, cât și volumul sporit al investițiilor private realizate în agricultură au determinat și dezvoltarea accentuată a industriei alimentare.

4.3. Cifra de afaceri, investițiile brute și personalul unităților locale active din industrie și construcții

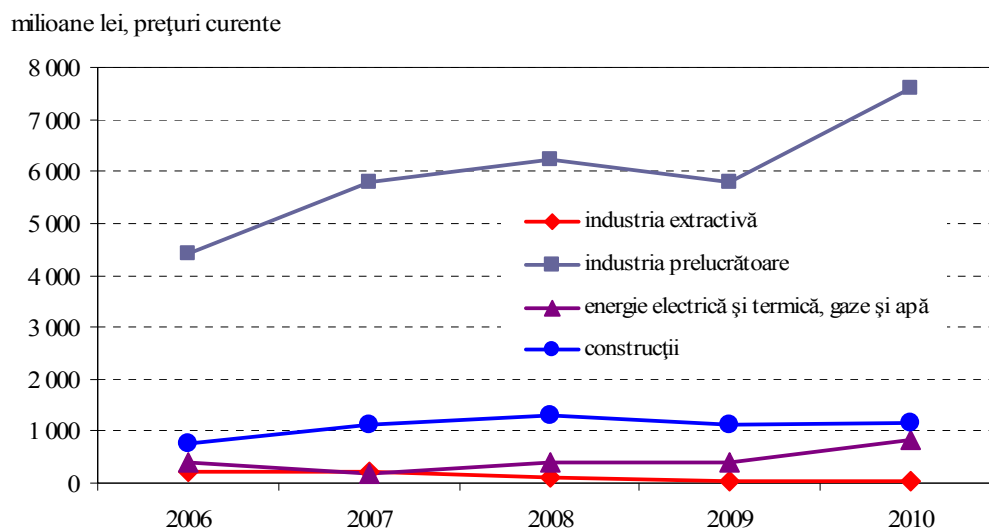
Conform datelor statistice existente, în perioada 2006-2010 cifra de afaceri pe principalele ramuri ale industriei și în construcții a înregistrat la nivelul județului Arad următoarea evoluție:

milioane lei, prețuri curente

Cifra de afaceri	2006	2007	2008	2009	2010
Industria extractivă	203	218	108	33	33
Industria prelucrătoare	4 418	5 799	6 224	5 775	7 590
Energie electrică și termică, gaze și apă	391	194	389	406	845
Construcții	770	1 130	1 288	1 110	1 141

Sursa: INS

Grafic 4.1. Evoluția cifrei de afaceri

Sursa: INS

Cu excepția anului 2009, la nivelul județului Arad, cifra de afaceri a industriei prelucrătoare s-a situat pe un trend ascendent în intervalul analizat. Și în cazul construcțiilor, a fost consemnată o majorare a cifrei de afaceri în perioada 2007-2008, dar ulterior acest indicator s-a deteriorat.

În perioada analizată, investițiile brute în unitățile din ramurile menționate, se prezintă astfel:

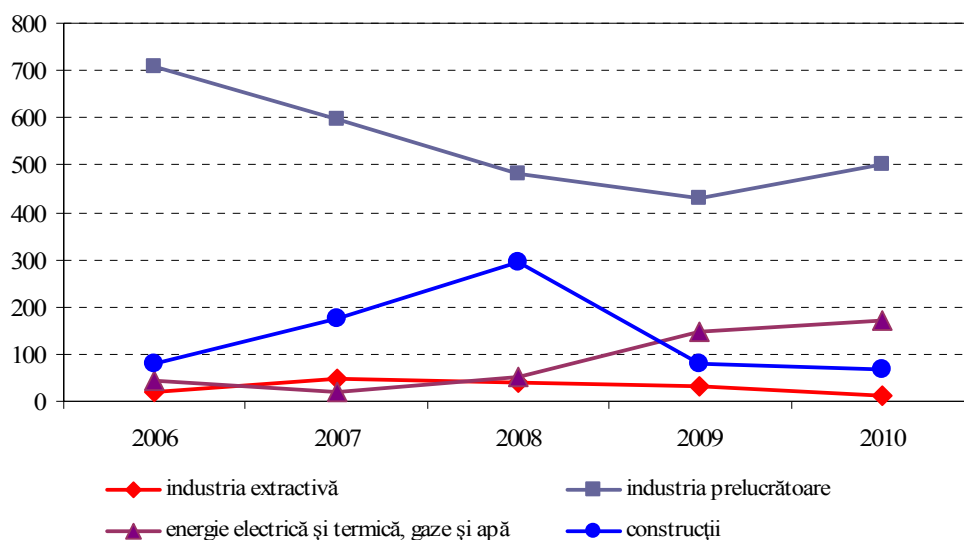
milioane lei, prețuri curente

Investiții brute	2006	2007	2008	2009	2010
Industria extractivă	18	47	40	31	11
Industria prelucrătoare	708	598	483	429	502
Energie electrică și termică, gaze și apă	43	18	53	146	170
Construcții	80	175	294	81	68

Sursa: INS

Grafic 4.2. Evoluția investițiilor brute

milioane lei, prețuri curente

Sursa: INS

Investițiile din industria prelucrătoare au fost în scădere în perioada 2007-2009, consemnând apoi o ușoară revenire în anul 2010. Ramura construcțiilor a înregistrat o creștere deosebită în perioada 2007-2008, urmată de o scădere accentuată în anii 2009-2010.

Cu privire la numărul de persoane care au activat în perioada analizată în ramurile menționate, situația se prezintă astfel:

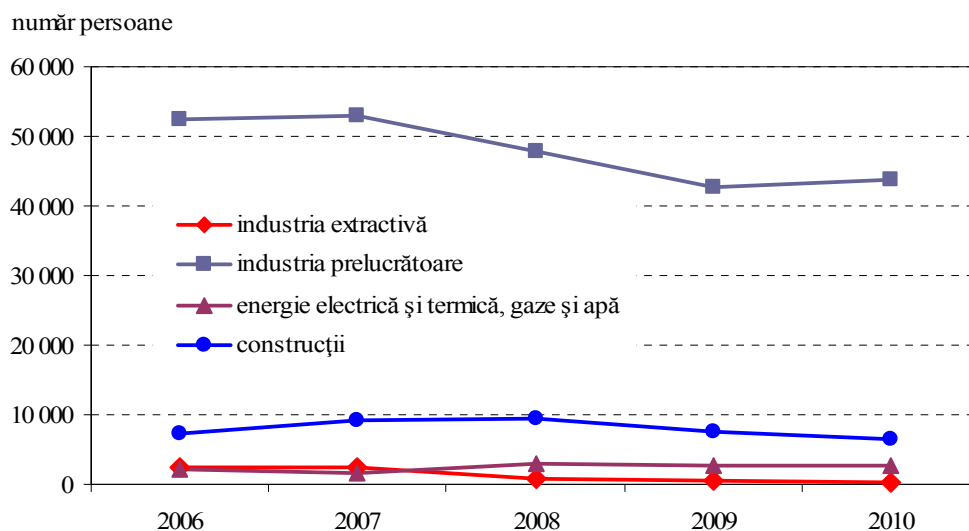
Număr de salariați	2006	2007	2008	2009	2010
Industria extractivă	2 494	2 564	876	418	287
Industria prelucrătoare	52 348	53 041	47 736	42 733	43 722
Energie electrică și termică, gaze și apă	2 218	1 752	2 845	2 581	2 817
Construcții	7 237	9 157	9 441	7 562	6 527

Sursa: INS

Dintre ramurile analizate, industria prelucrătoare deținea în anul 2010 cel mai mare număr de angajați (circa 44 mii persoane).

Din graficul 4.3. se observă o scădere a numărului de salariați în industria prelucrătoare începând cu anul 2008, astfel încât în anul 2009 se înregistrează cel mai mic număr de salariați din perioada analizată. De asemenea, ramura construcții a consemnat o creștere în perioada 2007-2008, urmată de o reducere al numărului de angajați, care a ajuns în anul 2010 sub nivelul din 2006.

Grafic 4.3. Evoluția numărului de salariați

Sursa: INS

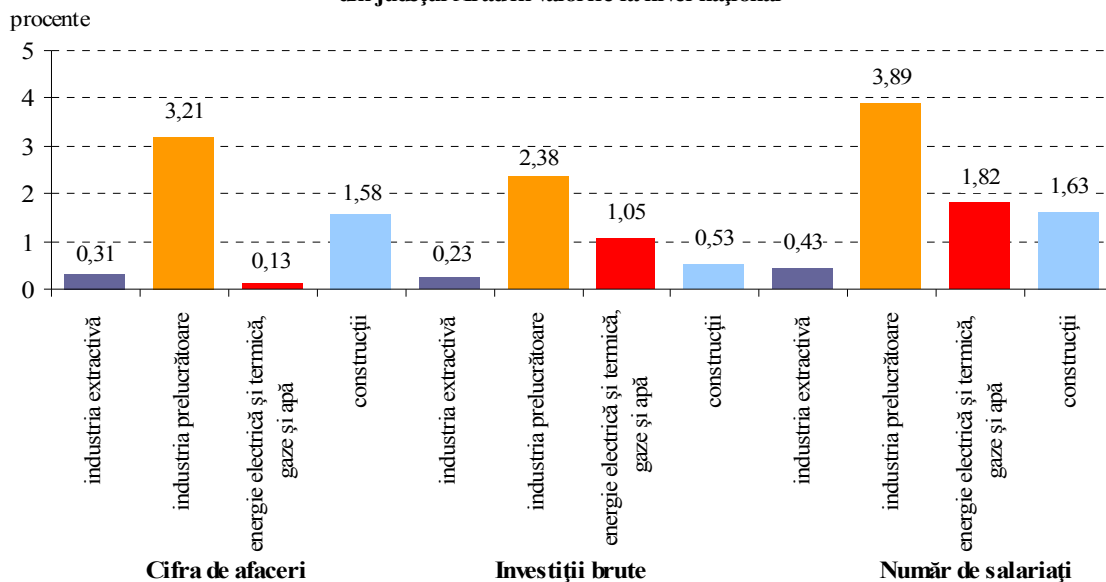
O comparație între nivelurile cifrei de afaceri, ale investițiilor brute și ale numărului de personal din județul Arad și cele la nivel național, pentru anul 2010, este prezentată în tabelul următor:

		Țară	Arad	Arad/țară (pondere, %)
Cifra de afaceri (milioane lei prețuri curente)	Industria extractivă	10 757	33	0,31
	Industria prelucrătoare	236 688	7 590	3,21
	Energie electrică și termică, gaze și apă	66 959	84	0,13
	Construcții	72 178	1 141	1,58
Investiții brute (milioane lei prețuri curente)	Industria extractivă	4 716	11	0,23
	Industria prelucrătoare	21 091	502	2,38
	Energie electrică și termică, gaze și apă	16 255	170	1,05
	Construcții	12 902	68	0,53
Personalul (număr persoane)	Industria extractivă	66 905	287	0,43
	Industria prelucrătoare	1 124 568	43 722	3,89
	Energie electrică și termică, gaze și apă	155 186	2 817	1,82
	Construcții	400 686	6 527	1,63

Sursa: INS

La 31 decembrie 2010 județul Arad deținea în privința cifrei de afaceri o pondere de 3,21 la sută din total țară în industria prelucrătoare, respectiv de 1,58 la sută în ramura construcții. În ceea ce privește investițiile brute, ponderi importante s-au înregistrat în industria prelucrătoare (2,38 la sută) și în ramura energie electrică și termică, gaze și apă (1,05 la sută). Referitor la numărul de personal angajat în ramurile analizate, ponderi importante în totalul pe țară dețineau industria prelucrătoare (3,89 la sută) și ramura energie electrică și termică, gaze și apă (1,82 la sută), Grafic 4.4.

Grafic 4.4. Ponderea cifrei de afaceri, a investițiilor brute și a numărului de salariați din județul Arad în valorile la nivel național

Sursa: INS

5. Agricultură și silvicultură

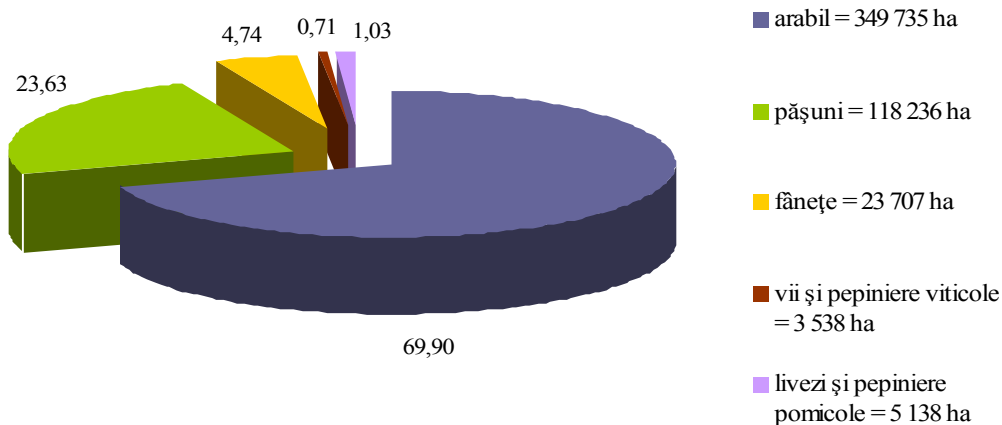
5.1. Suprafața agricolă și structura acesteia

Județul Arad ocupa la 31 decembrie 2010 locul patru pe țară în ceea ce privește suprafața agricolă (500 354 ha), respectiv locul opt la suprafața arabilă (349 735 ha).

Structura suprafeței agricole a județului la finele anului 2010 este prezentată în graficul 5.1.

Grafic 5.1. Structura suprafeței agricole a județului Arad

procente

Sursa: INS

Din totalul suprafeței agricole, sectorul privat deține 460 604 ha, respectiv 92,02 la sută.

5.2. Suprafața fondului forestier

La 31 decembrie 2010 suprafața fondului forestier al județului Arad era de 216 870 ha.

Volumul de lemn recoltat în 2010 totaliza 587,2 mii m³ din care: rășinoase 8,6 mii m³, fag 200,2 mii m³, stejar 223,3 mii m³, diverse specii tari 122 mii m³ și diverse specii moi 33,1 mii m³.

5.3. Producția agricolă și structura acesteia

Producția agricolă a județului Arad a înregistrat o evoluție oscilantă în perioada 2007-2010, cu un vârf maxim în anul 2008, după care nivelul acesteia s-a redus datorită scăderii producției agricole vegetale și animale din anul 2009. În anul 2010 se înregistrează o creștere a producției agricole datorată în principal creșterii producției agricole vegetale și animale.

mii lei

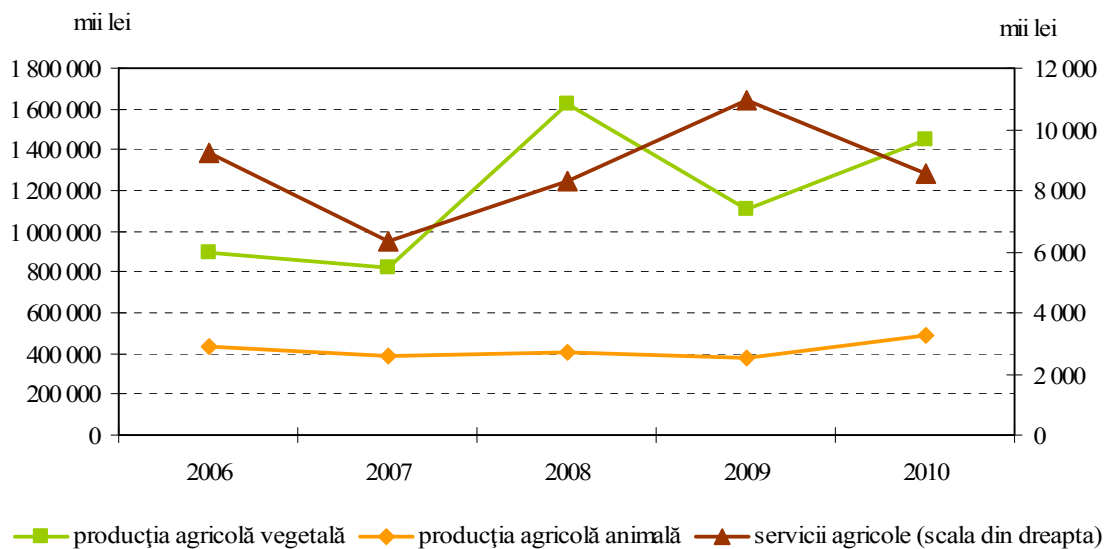
Producția și serviciile agricole	2006	2007	2008	2009	2010
Producția agricolă vegetală	896 069	821 857	1 626 666	1 108 876	1 446 551
Producția agricolă animală	431 083	384 280	406 962	379 115	491 967
Servicii agricole	9 245	6 341	8 286	10 927	8 559
Total Arad	1 336 397	1 212 478	2 041 914	1 498 918	1 947 077

Sursa: INS

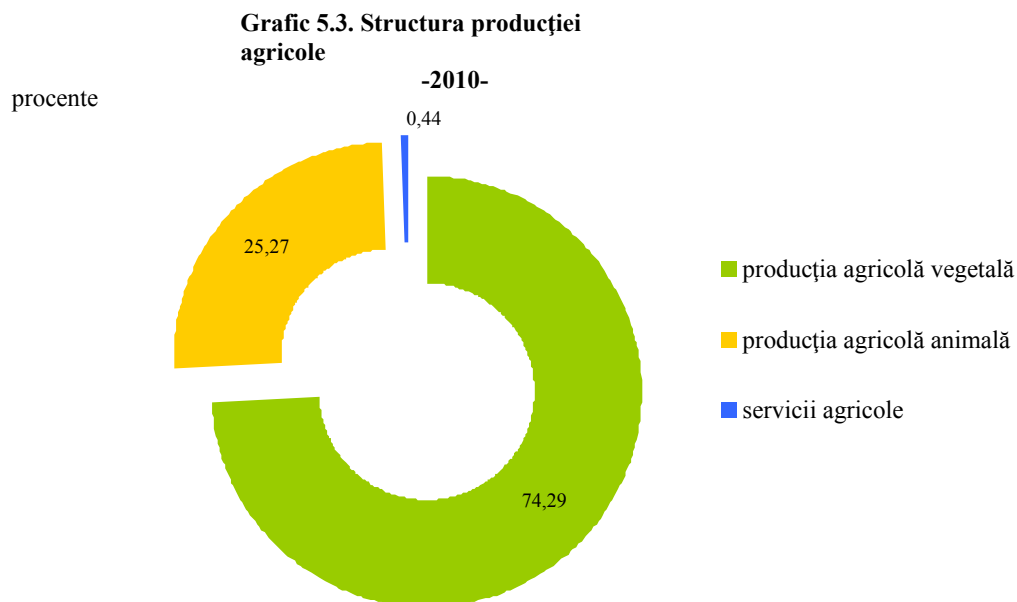
Evoluția producției agricole a județului Arad în perioada 2006-2010 este prezentată în graficul 5.2.

Grafic 5.2. Evoluția producției de bunuri și servicii agricole

Sursa: INS

Structura pe ramuri a producției agricole totale a județului în anul 2010 este prezentată în graficul 5.3.

Sursa: INS

În ceea ce privește ponderea valorii producției agricole a județului Arad în totalul valorii producției agricole la nivel național în anul 2010, datele se prezintă astfel:

mii lei

Producția și serviciile agricole	Țară	Arad	Arad/țară (pondere, %)
Producția agricolă vegetală	43 488 480	1 446 551	3,33
Producția agricolă animală	20 406 840	491 967	2,41
Servicii agricole	557 251	8 559	1,54

Sursa: INS

În anul 2010, în cadrul producției agricole vegetale, o pondere importantă în producția pe țară au avut culturile de porumb, grâu și legume. Astfel, la producția de porumb boabe, județul Arad a ocupat locul 2 pe țară, cu 521 467 tone, având o pondere de 5,77 la sută. La producția de grâu, cu 224 704 tone, județul a ocupat locul 11 pe țară, având o pondere de 3,87 la sută. De asemenea, la producția de legume, cu 173 835 tone, județul a ocupat locul 5 pe țară, având o pondere de 4,50 la sută din totalul pe țară.

În ceea ce privește producția agricolă animală, județul Arad a ocupat locul 3 pe țară la efectivele de porcine, cu 247 710 capete, reprezentând 4,56 la sută din totalul înregistrat la nivel național.

Principalele societăți comerciale din județul Arad care activează în domeniul agricol sunt: K&K Agroservice, Tar Farming, Thema Company, Blau Grana, Agricola Arad SR și Pol&Mas International, care activează în domeniul producției de cereale, leguminoase și plante producătoare de semințe oleaginoase, precum și IAC, Prodagro Cetate, Coremans Zootehnia, Inter Global, Pork Prod și Agricola Utviniș, care activează în domeniul creșterii animalelor.

6. Transporturi

6.1. Rețeaua feroviară

La 31 decembrie 2010, rețeaua de căi ferate însuma în județul Arad 469 km, ocupând locul cinci pe țară, din care 166 km reprezentau rețea electrificată (locul nouă pe țară).

Cei 469 km de cale ferată sunt cu ecartament normal, județul având 139 km cu două căi și 330 km cu o singură cale.

Cu 60,5 km cale ferată la 1000 km², județul Arad se situează peste media pe țară de 45,2 km/1000 km² teritoriu.

6.2. Rețeaua drumurilor publice

La 31 decembrie 2010, rețeaua drumurilor publice totaliza 2 260 km, din care: drumuri modernizate 660 km și drumuri cu îmbrăcămînți ușoare rutiere 731 km. Din totalul drumurilor publice, 405 km sunt drumuri naționale modernizate în totalitate, iar 1 855 km sunt drumuri județene și comunale, din care: 255 km sunt modernizate și 671 km sunt cu îmbrăcămînți ușoare rutiere.

Densitatea drumurilor publice la 100 km² este de 29,1 km, județul Arad situându-se sub media pe țară de 34,6 km, în principal ca urmare a existenței unei rețele dense de căi ferate și a concentrării localităților de-a lungul căilor de comunicație terestre.

La 17 decembrie 2011 a fost dat în folosință segmentul de autostradă Arad – Timișoara în lungime de 32,2 km. În prezent, pe teritoriul județului Arad se lucrează la segmentul de autostradă Nădlac – Arad, în lungime de 38,8 km. Ambele segmente de autostradă fac parte din Coridorul IV Pan-European.

6.3. Aeroporturi

Aeroportul Internațional Arad este situat la 4 km vest față de centrul orașului și a fost inaugurat oficial la 14 noiembrie 1937.

Datorită apropierii de Timișoara, care deține al treilea aeroport ca mărime din țară, transportul de pasageri a avut mult de suferit, astfel încât în prezent nicio cursă regulată nu aterizează pe acest aeroport.

În acest context s-a produs reorientarea spre transportul de mărfuri, terminalul Cargo de pe acest aeroport fiind cel mai mare și mai modern din vestul României. Principalii parteneri care utilizează terminalul Cargo sunt: DHL Express, Fed Ex Express și World Media Trans.

7. Comerț exterior

7.1. Valoarea exporturilor și importurilor și ponderea acestora în exporturile și importurile totale ale țării

La 31 decembrie 2010, exporturile județului Arad totalizau 1 650 milioane euro (4,42 la sută din exporturile României), în timp ce importurile totalizau 1 578 milioane euro (3,36 la sută din importurile țării). Județul Arad a înregistrat în acest context un sold comercial pozitiv de 72 milioane euro.

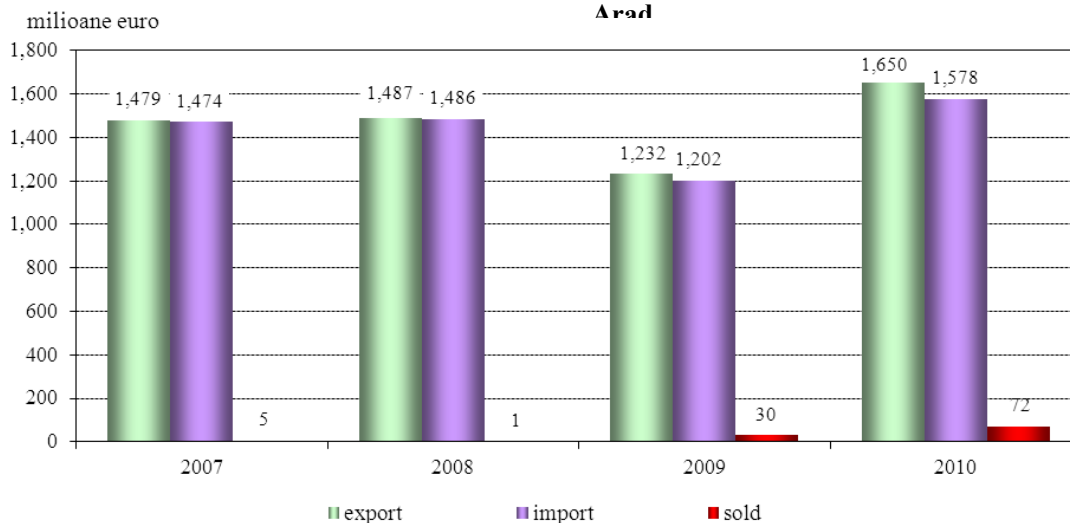
În timp ce comerțul exterior al României a înregistrat solduri anuale negative în întreaga perioadă 2007-2010, la nivelul județului Arad au fost înregistrate excedente.

milioane euro

Comerț exterior		2007	2008	2009	2010
Export	Arad	1 479	1 487	1 232	1 650
	țară	29 549	33 725	29 084	37 368
Import	Arad	1 474	1 486	1 202	1 578
	țară	51 322	57 240	38 953	46 902
Sold	Arad	+5	+1	+30	+72
	țară	-21 773	-23 515	-9 869	-9 534

Sursa: INS

Grafic 7.1. Evoluția exporturilor, importurilor și a soldului operațiunilor de comerț exterior din județul Arad

Sursa: INS

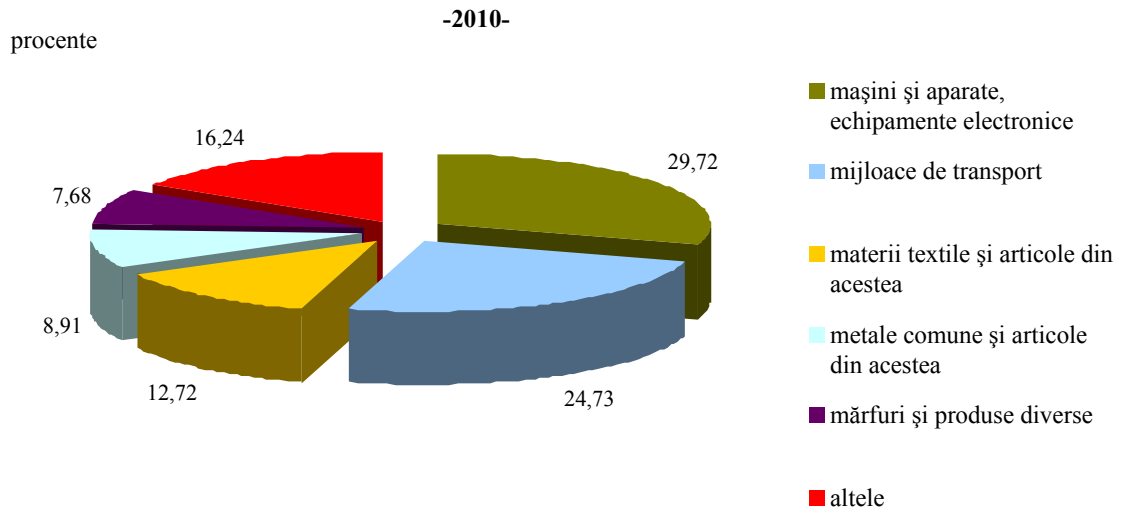
7.2. Principalele categorii de produse exportate și importate

La finele anului 2010, structura exporturilor județului, pe grupe de mărfuri, era următoarea:

Grupe de mărfuri la export	Valoare (mii euro)	Pondere în exportul total al județului (%)
Mașini și aparate, echipamente electronice	490 486	29,72
Mijloace de transport	408 202	24,73
Materii textile și articole din acestea	210 000	12,72
Metale comune și articole din acestea	146 992	8,91
Mărfuri și produse diverse	126 830	7,68
Altele	267 937	16,24

Sursa: INS

Grafic 7.2. Structura exporturilor FOB pe principalele grupe de mărfuri

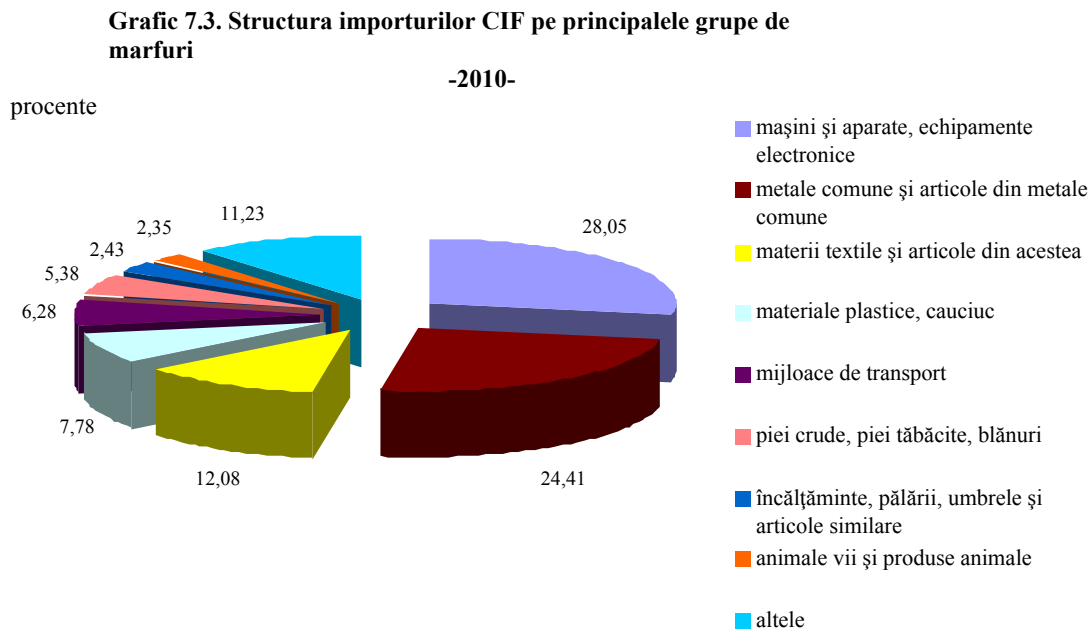
Sursa: INS

La finele anului 2010, structura importurilor județului, pe grupe de mărfuri, era următoarea:

Grupe de mărfuri la import	Valoare (mii euro)	Pondere în exportul total al județului (%)
Mașini și aparate, echipamente electronice	442 587	28,05
Metale comune și articole din metale comune	385 263	24,41
Materii textile și articole din acestea	190 627	12,08
Materiale plastice, cauciuc	122 742	7,78
Mijloace de transport	99 171	6,28
Piei crude, piei tăbăcite, blănuri	84 922	5,38
Încălțăminte, pălării, umbrele și articole similare	38 398	2,43
Animale vii și produse animale	37 111	2,35
Altele	177 259	11,23

Sursa: INS

Structura importului CIF al județului Arad este prezentată în graficul 7.3.

În cadrul comerțului exterior, cea mai mare pondere o dețin produsele din grupa mașini, aparate, echipamente electronice (29,72 la sută din exporturi, respectiv 28,05 la sută din importuri).

7.3. Principalele firme exportatoare și piețele lor de desfacere

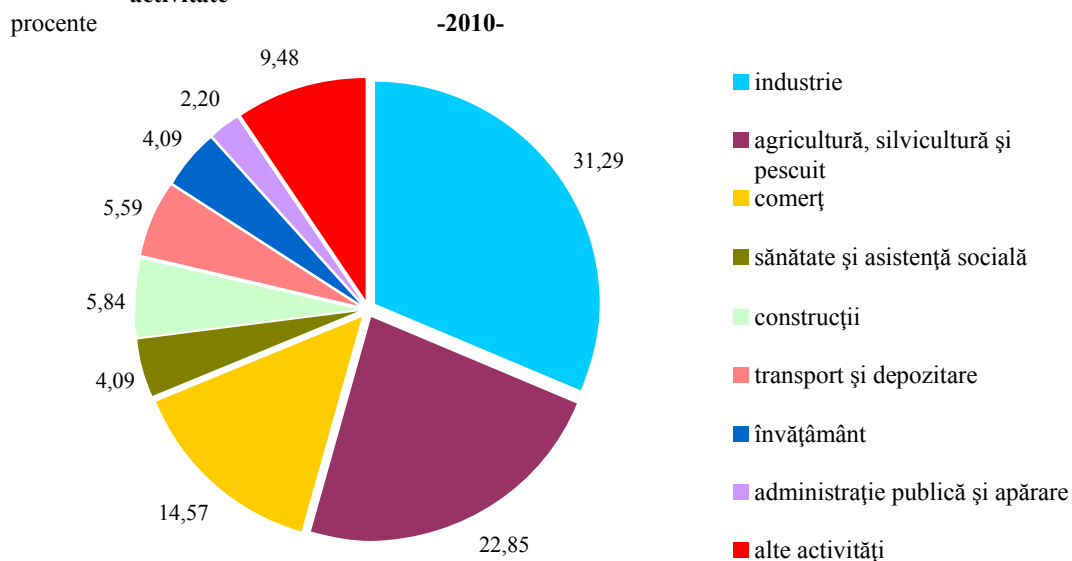
Principalele firme exportatoare din județul Arad sunt: Aees Power Systems Alcoa Fujikura, care exportă cabluri electrice pentru autoturisme, Astra Vagoane Călători, care exportă diferite tipuri de vagoane de călători, Mascus Gaspardo România, care exportă mașini agricole, semănători, grape rotative, freze și tocători, Leoni Wiring Systems Arad, care exportă componente electrice pentru motoare și vehicule, Contor Group, care exportă instrumente și dispozitive pentru măsură, verificare, control, navigație.

8. Forța de muncă și veniturile salariale

8.1. Populația ocupată

La 31 decembrie 2010, populația ocupată civilă din județul Arad totaliza 200,4 mii persoane, repartizate pe ramuri de activitate cu precădere în industrie și agricultură, așa cum rezultă din graficul 9.1.

Grafic 8.1. Repartizarea forței de muncă pe domenii de activitate

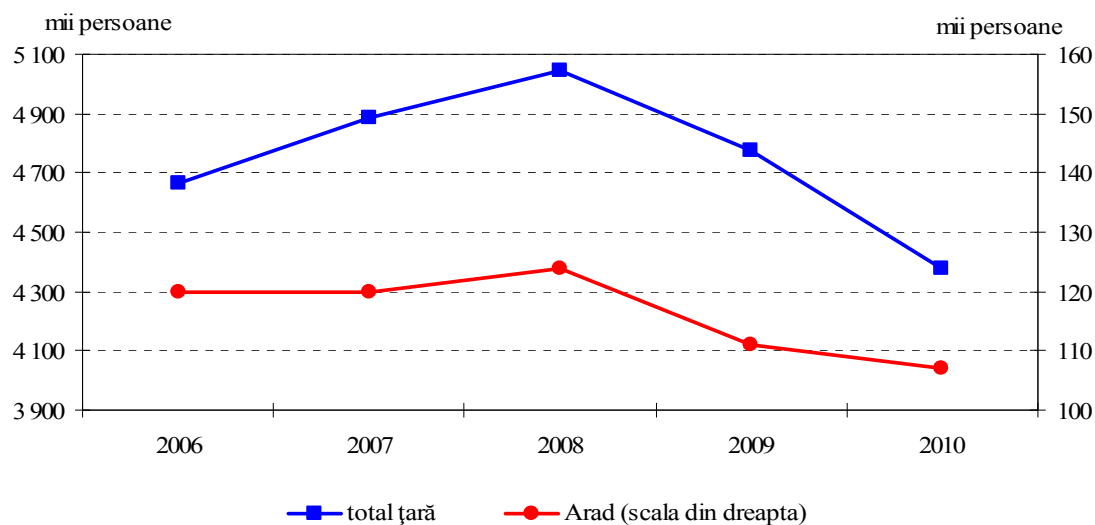
Sursa: INS

Analizând intervalul 2006-2010 în privința numărului mediu de salariați, se constată că, după o perioadă caracterizată de evoluții pozitive (până în 2008), în anii 2009-2010 s-au înregistrat scăderi atât la nivel de țară, cât și la nivel de județ (Grafic 8.2).

Număr mediu de salariați	mii persoane				
	2006	2007	2008	2009	2010
Total țară	4 667	4 885	5 046	4 774	4 376
Arad	120	120	124	111	107

Sursa: INS

Grafic 8.2. Evoluția numărului mediu al salariaților

Sursa: INS

8.2. Șomeri

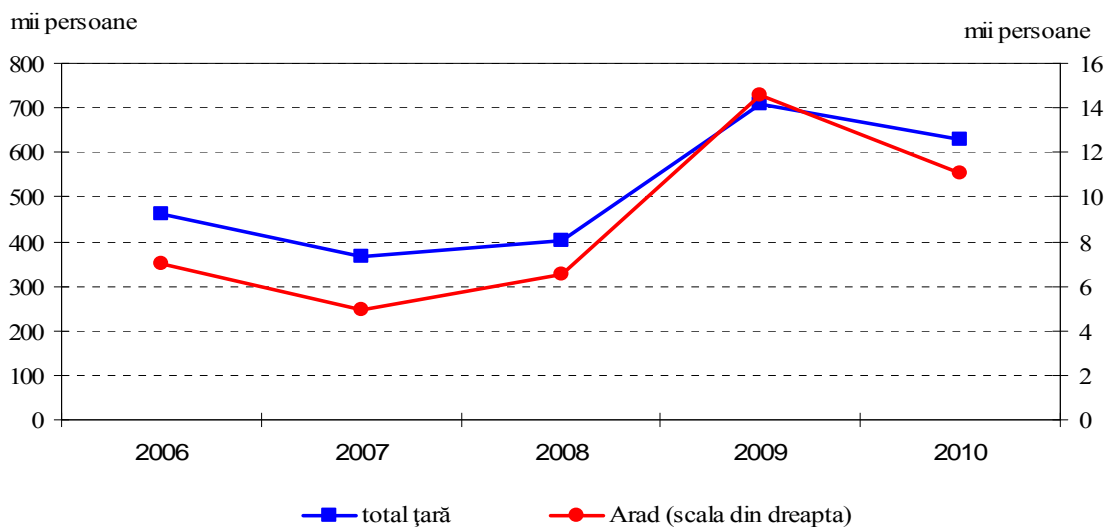
După o perioadă caracterizată prin scăderea numărului de șomeri, în 2008-2009 – pe fondul înrăutățirii situației economice – au fost înregistrate deteriorări ale acestui indicator atât la nivelul țării, cât și al județului Arad. Cea mai nefavorabilă evoluție a fost consemnată în anul 2009, când la nivelul țării numărul șomerilor a crescut cu 75,8 la sută, iar la nivelul județului Arad cu 122,8 la sută. În anul 2010, indicatorul a înregistrat o ușoară ameliorare atât la nivelul țării, cât și al județului (Grafic 8.3.).

Număr de șomeri	mii persoane				
	2006	2007	2008	2009	2010
țară	460,50	367,84	403,44	709,38	626,96
Arad	7,04	4,93	6,55	14,59	11,07

Sursa: INS

Grafic 8.3. Evoluția numărului de șomeri

Sursa: INS

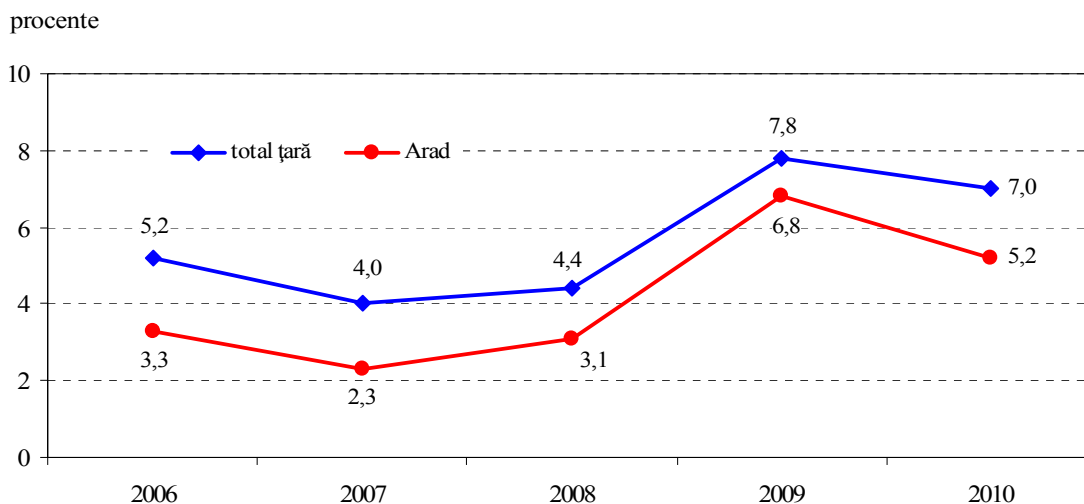
În ceea ce privește rata șomajului, pe țară și pe județul Arad, datele se prezintă astfel:

	procente				
Rata șomajului	2006	2007	2008	2009	2010
Total țară	5,2	4,0	4,4	7,8	7,0
Arad	3,3	2,3	3,1	6,8	5,2

Sursa: INS

Rata șomajului a urmat tendința consemnată la nivelul numărului de șomeri. Cele mai ridicate valori fiind înregistrate în anul 2009: 7,8 la sută la nivelul țării, respectiv 6,8 la sută la nivelul județului Arad (Grafic 8.4.).

Grafic 8.4. Evoluția ratei șomajului

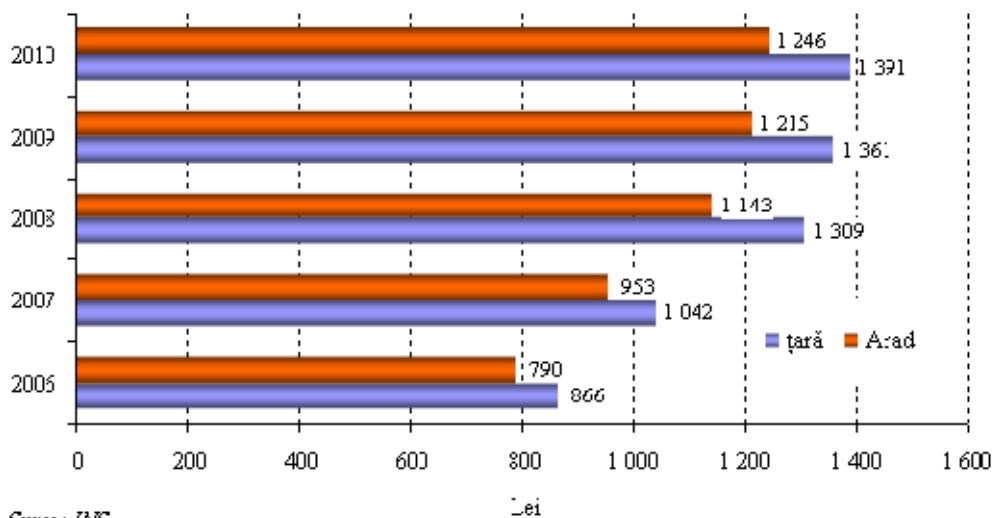
Sursa: INS

8.3. Câștigul salarial nominal mediu net lunar

Salariul nominal net mediu lunar la nivel de țară și pe județul Arad a fost în creștere în perioada 2007-2010. Valorile înregistrate de acest indicator la nivelul județului Arad au fost sub cele înregistrate la nivel de țară, fiind influențate în principal de ponderea redusă a activităților pentru care salariul nominal net mediu lunar este superior mediei pe țară (ex.: informații și comunicații, intermediari financiare și asigurări, producția și furnizarea de energie electrică).

În evoluție, datele privind câștigul salarial nominal mediu net lunar sunt prezentate în graficul 8.5.

Grafic 8.5. Evoluția câștigului salarial nominal mediu net lunar

Sursa: INS

9. Activitatea bancară

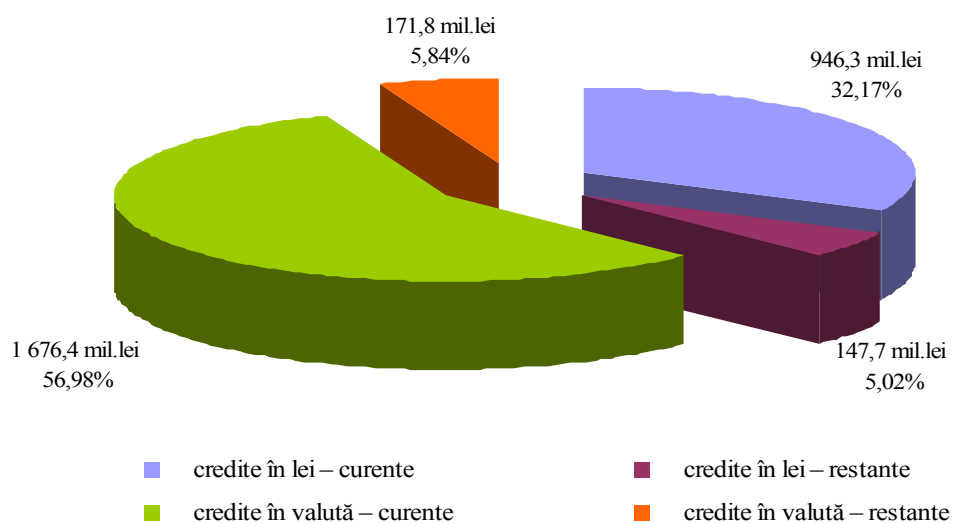
9.1. Rețeaua bancară

În județul Arad, la 31 decembrie 2010, își desfășurau activitatea 122 unități bancare aparținând de 29 instituții de credit din cele 42 înscrise în Registrul instituțiilor de credit. Rețeaua bancară este bine reprezentată în teritoriu, în fiecare oraș existând mai multe unități aparținând instituțiilor de credit. Dintre instituțiile de credit cu un număr mare de unități deschise în județul Arad amintim: BRD – Groupe Société Générale cu 26 de unități, BCR cu 17 unități, Banca Transilvania cu 19 unități, Raiffeisen Bank cu 14 unități, Unicredit Țiriac Bank cu 6 unități și BancPost cu 5 unități. De asemenea, în municipiul Arad își are sediul social Banca Comercială Intesa Sanpaolo România S.A.

9.2. Credite bancare

La 31 decembrie 2010, în județul Arad se înregistrau credite în valoare de 2 942,1 milioane lei, din care 37,2 la sută erau denominate în lei, iar 62,8 la sută în valută (Grafic 9.1).

Grafic 9.1. Structura creditelor la 31.12.2010 în județul Arad

Sursa: BNR

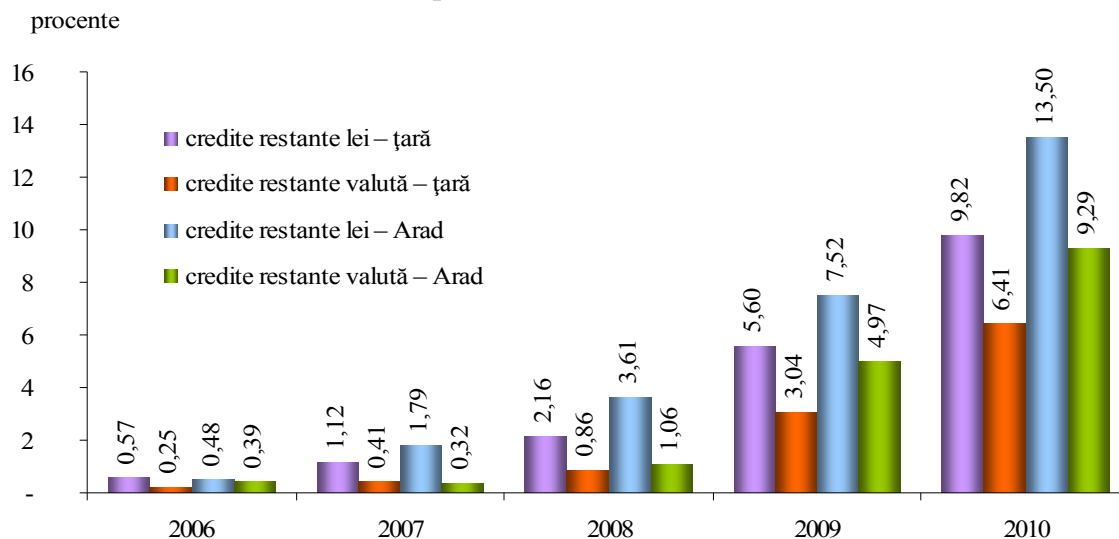
La finele intervalului analizat, la nivelul județului Arad, ponderea creditelor restante a fost de 13,5 la sută în cazul creditelor în lei și de 9,3 la sută în cazul celor în valută (Grafic 9.2.).

milioane lei

Credite acordate		2006	2007	2008	2009	2010
Total țară	Total credite lei	49 082,6	67 800,2	83 746,1	79 788,4	77 455,5
	Credite restante lei	277,9	762,1	1 812,1	4 465,2	7 602,4
	Total credite valută	43 797,3	81 461,5	115 360,7	121 404,8	133 391,2
	Credite restante valută	107,6	330,2	988,4	3 692,2	8 552,0
Arad	Total credite lei	711,5	1 096,6	1 258,3	1 169,8	1 094,0
	Credite restante lei	3,4	19,6	45,4	88,0	147,7
	Total credite valută	830,3	1 495,9	1 905,5	1 802,5	1 848,1
	Credite restante valută	3,3	4,8	20,2	89,6	171,8

Sursa: BNR

Grafic 9.2. Evoluția ponderii creditelor restante în total credite

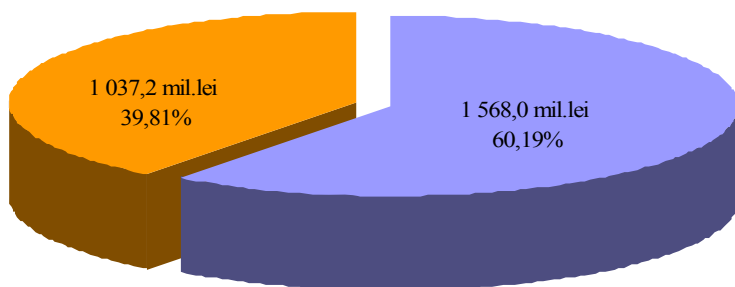

Sursa: BNR

9.3. Depozite bancare

La 31 decembrie 2010 județul Arad înregistra disponibilități, depozite la termen, depozite rambursabile după notificare și operațiuni *repo* în valoare totală de 2 605,2 milioane lei, din care 60,19 la sută erau denuminate în lei, iar 39,81 la sută în valută (Grafic 9.3).

Grafic. 9.3. Structura pe monede de denominare a disponibilităților, depozitelor la termen, depozitelor rambursabile după notificare și operațiunilor *repo*, la 31.12.2010 în județul Arad

- disponibilități, depozite la termen, depozite rambursabile după notificare și operațiuni repo în lei
- disponibilități, depozite la termen, depozite rambursabile după notificare și operațiuni repo în valută

Sursa: BNR

9.4. Evoluția creditelor și a disponibilităților, depozitelor la termen, depozitelor rambursabile după notificare și operațiunilor *repo*

În perioada 2006-2010 evoluția creditelor și a disponibilităților, depozitelor la termen, depozitelor rambursabile după notificare și operațiunilor *repo* a fost următoarea:

milioane lei

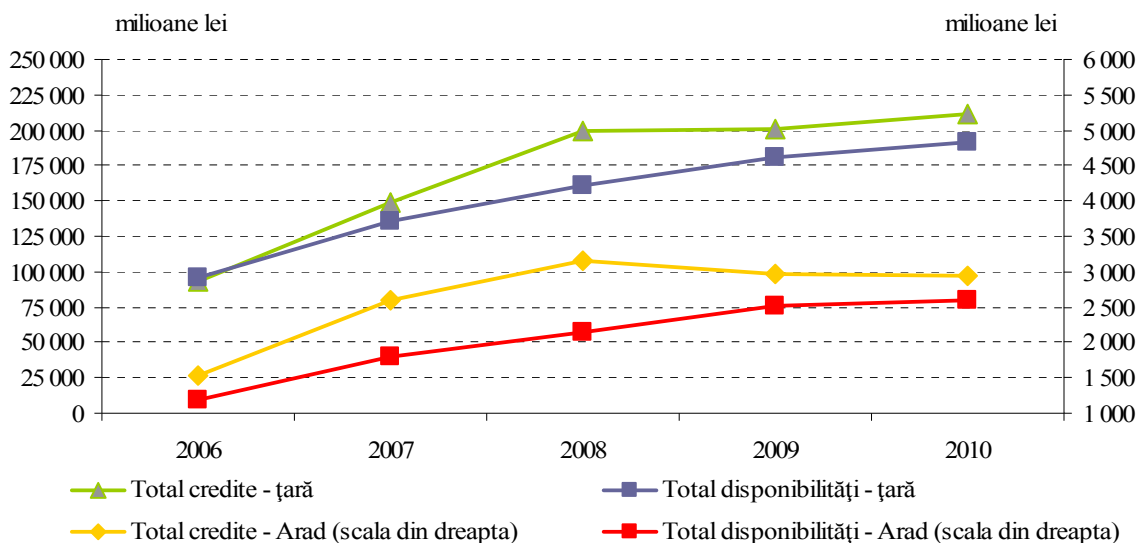
	2006	2007	2008	2009	2010
Arad					
Credite în lei	711,5	1 096,6	1 258,3	1 169,8	1 094,0
Credite în valută	830,3	1 495,9	1 905,5	1 802,5	1 848,1
Total credite	1 541,8	2 592,5	3 163,8	2 972,2	2 942,1
Disponibilități, depozite la termen, depozite rambursabile după notificare și operațiuni <i>repo</i> – lei	789,8	1 187,7	1 292,5	1 480,6	1 568,0
Disponibilități, depozite la termen, depozite rambursabile după notificare și operațiuni <i>repo</i> – valută	386,4	616,1	842,2	1 033,7	1 037,2
Total disponibilități, depozite la termen, depozite rambursabile după notificare și operațiuni <i>repo</i>	1 176,2	1 803,8	2 134,7	2 514,3	2 605,2
Total țară					
Credite în lei	49 082,6	67 800,2	83 746,1	79 788,4	77 455,5
Credite în valută	43 797,3	81 461,5	115 360,7	121 404,8	133 391,2
Total credite	92 879,9	149 261,7	199 106,8	201 193,2	210 846,7

Disponibilități, depozite la termen, depozite rambursabile după notificare și operațiuni <i>repo</i> – lei	64 763,4	88 753,8	101 170,7	105 440,7	116 734,0
Disponibilități, depozite la termen, depozite rambursabile după notificare și operațiuni <i>repo</i> – valută	31 156,5	46 742,5	59 588,3	75 538,0	75 410,7
Total disponibilități, depozite la termen, depozite rambursabile după notificare și operațiuni <i>repo</i>	95 919,9	135 496,3	160 759,0	180 978,7	192 144,7

Sursa: BNR

În perioada analizată, valoarea totală a disponibilităților din județul Arad urmează tendința de creștere constantă în termeni nominali înregistrată la nivel național. În schimb, valoarea totală a creditelor acordate în județul Arad a consemnat un declin în a doua parte a intervalului (2009-2010), în termeni nominali.

Grafic 9.4. Evoluția creditelor și a disponibilităților, depozitelor la termen, depozitelor rambursabile după notificare și a operațiunilor repo

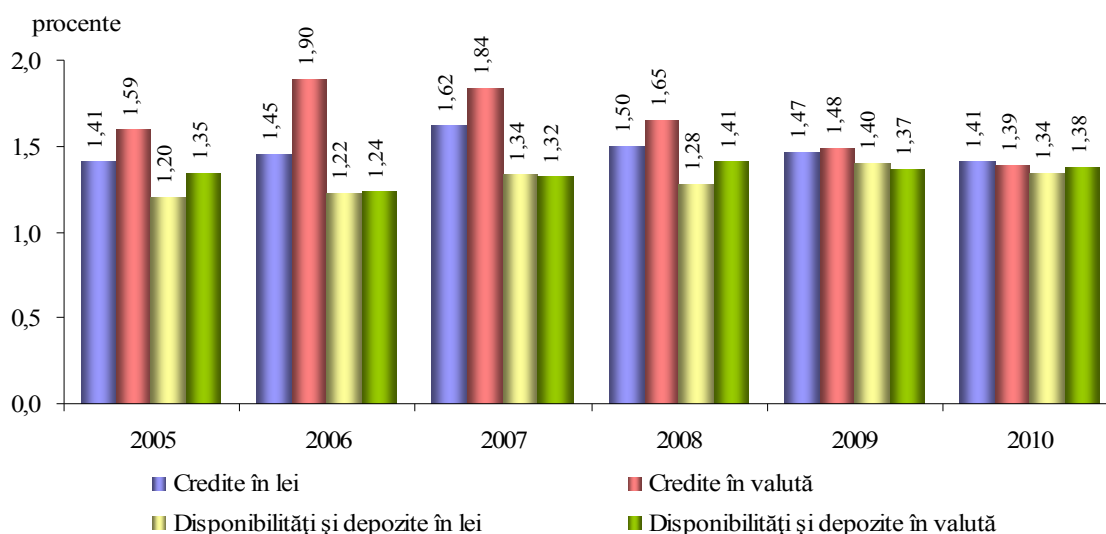

Sursa: BNR

În graficul 9.5 sunt prezentate ponderile creditelor și cele ale disponibilităților, depozitelor la termen, depozitelor rambursabile după notificare și ale operațiunilor *repo* din județul Arad în nivelurile înregistrate pe total țară.

În anul 2010, ponderea creditelor în lei acordate în județul Arad în total credite în lei pe țară, a ajuns sub nivelul înregistrat în anul 2006; în ceea ce privește creditele în valută, ponderea acestora în totalul creditelor în valută pe țară a înregistrat o scădere în ultimii cinci ani analizați.

Grafic 9.5. Ponderea creditelor și a disponibilităților, depozitelor la termen, depozitelor rambursabile după notificare și a operațiunilor repo din județul Arad în nivelurile pe țară

Sursa: BNR

10. Investiții străine

În județul Arad, cele mai reprezentative unități care raportează investiții străine directe sunt:

- SC Coficab Eastern Europe SRL – fabricarea firelor și cablurilor electrice și electronice, țara de origine – Portugalia, cifră de afaceri 727 555 405 lei;
- SC Yazaki Component Tehnology SRL – fabricarea de echipamente electrice și electronice pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule, țara de origine – Japonia, cifra de afaceri 399 062 731 lei;
- SC Rosko Textil SRL – fabricarea de articole de lenjerie corp, țara de origine – Olanda, cifra de afaceri 311 730 664 lei;
- SC Leoni Wiring Systems Arad SRL – fabricarea de echipamente electrice și electronice pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule, țara de origine – Germania, cifra de afaceri 306 862 936 lei;
- SC Takata Petri România SRL – fabricarea altor piese și accesorii pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule, țara de origine – Germania, cifra de afaceri 300 439 361 lei;
- SC Remat M.G. SA – demontarea mașinilor și echipamentelor scoase din uz pentru recuperarea materialelor, țara de origine – Liechtenstein, cifra de afaceri 273 664 172 lei;

- SC Bos Automotive Products România SCS – fabricare piese și accesorii pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule, țara de origine - Germania, cifra de afaceri 264 887 751 lei;
- SC Astra Vagoane Arad SA – fabricarea materialului rulant, țara de origine – Franța, cifra de afaceri 191 551 461 lei;
- SC Cotta International SRL – fabricarea de mobilă, țara de origine – Elveția, cifra de afaceri 178 134 711 lei;
- SC Sapa Profiles SRL – metalurgia aluminiului, țara de origine – Suedia, cifra de afaceri 145 033 107 lei.

Bibliografie

- Bleahu, Victor *Monografia orașului Lipova*, Editura Marineasa, Timișoara, 2006
- Gureanu, Dorel *Monografia turistică-montană a județului Arad*, Editura Carmel Print, Arad, 2003
- Lanevschi, Gheorghe *Aradul vremurilor de mult apuse 1843-1914*, Editura Polis, Cluj, 2005, ISBN 9738341566
- Medeleanu, Horia *Aradul între mit și adevăr istoric*, Editura Concordia 2010, ISBN 978-973-1745-70
- Vlăsceanu, Gheorghe *Orașele României*, Editura Odeon, București, 1998, ISBN 973-9008-69-0
- Banca Națională a României,
Institutul Național de Statistică *Investiții străine directe în România în anul 2009*
- Institutul Național de Statistică *Repere economice și sociale regionale: Statistică teritorială 2011 – format electronic*
- Institutul Național de Statistică *Conturile naționale regionale 2003-2008*
- Institutul Național de Statistică *Direcția Regională de Statistică Arad - Anuarul statistic al Județului Arad pe anul 2010*
- Oficiul Național al Registrului
Comerțului *Operațiuni în registrul central al comerțului – Sinteza statistică a datelor din registrul central al comerțului – la 31 decembrie 2010 – date provizorii*
- Oficiul Național al Registrului
Comerțului *Societăți comerciale cu participare străină la capital – sinteza statistică a datelor din registrul central al comerțului – la 31 iulie 2011 – date provizorii*